

Κόμβοι και Πύλες επιλεκτικής μνήμης...ευάλωτες στον ασκό του Αιόλου

της Σεβαστής Στρογγυλού

Υπάρχουν φορές που στο γρανάζι της σκέψης παραμένουν ανεξίτηλα καταγεγραμμένοι κάποιοι κόμβοι-κλειδιά με τους οποίους μπορείς να πλεύσεις σε τρικυμώδεις θάλασσες ή να ανοίξεις κάποιες πύλες καλά κλεισμένες από τη σκουριά του χρόνου. Δεν ξέρεις πως και γιατί κρατάς αυτά τα κλειδιά. Σε καθοδηγεί το ένστικτο. Μέχρι που έρχεται μία κατάσταση για να συνειδητοποιήσεις γιατί τα κράτησες, παρά τη λοιδορία που δέχτηκες για τη φετιχιστική τακτική σου.

Ένας από αυτούς τους κόμβους έχει κοιτίδα το Αιγαίο και την Αρχαία Ιστορία, όταν κάποιοι στρατηγοί στη ναυμαχία των Αργινουσών, μη μπορώντας να περισυλλέξουν τους νεκρούς της ναυμαχίας, σύρθηκαν σε δίκη με την κατηγορία της εσχάτης προδοσίας και τελικά εκτελέστηκαν, μέσα από την επιθυμία της κάθαρσης και κάτω από την επιρροή του δημαγωγού Καλλίξενου που προκαλούσε στη γιορτή των Απατουρίων το συναίσθημα για τα ορφανά που είχαν μείνει χωρίς πατέρα και τις χήρες που είχαν χάσει τους άνδρες τους, παρασύροντας σε έναν λαϊκό θρήνο. Παρά τις εκκλήσεις του Σωκράτη για συνετή τακτική και τη φωνή της λογικής που έλεγε ότι θα αποδυναμωνόταν ο στόλος της Αθήνας με την καταδίκη τόσο έμπειρων στρατηγών, ο λαός επιδιώκοντας κάθαρση ένωσε μια πρόσκαιρη ικανοποίηση για την απόδοση δικαιοσύνης.

Αποτέλεσμα: Η ήττα των Αθηναίων στον Πελοποννησιακό πόλεμο. Και, επειδή μας αρέσουν οι μικροϊστορίες ένα μικρό κλειδάκι της Μνήμης ανοίγει για να δείξει το άσχημο τέλος του Καλλίξενου, όταν περιφρονημένος από τους συγχρόνους του για το ρόλο του στην καταδίκη των στρατηγών, πέθανε από αστία. **Κόμβος Α:** Η διαμετακόμιση της συμφοράς από το Αιγαίο σ' όλη τη θαλάσσια επικράτεια των Αθηναίων. **Κλειδί Α:** Άνοιγμα πύλης για τους Πέρσες που περίμεναν την κατάλληλη στιγμή για να αλώσουν οικονομικά με χρηματοδότηση στόλων, άλλοτε των Σπαρτιατών, άλλοτε των Αθηναίων την Ελλάδα.

Ο δεύτερος κόμβος έχει να κάνει με την ύπαρξη της γραφής παρανόμων που χρησιμοποίησε ως ασφαλιστική δικλείδα το δημοκρατικό πολίτευμα της Αθήνας, για να αποφύγει προληπτικά την περίπτωση επιβολής ενός ολοκληρωτικού καθεστώτος. Έδινε τη δυνατότητα δηλαδή σε απλούς πολίτες να καταγγέλλουν ως εχθρό της Δημοκρατίας, αυτόν που έφερνε ένα ψήφισμα στην εκκλησία του Δήμου που θεωρούνταν ότι παραβιάζει το νόμο. Οι καταγγελίες γενικεύτηκαν και επεκτάθηκαν και για όποιον θεωρούσαν επικίνδυνο για το καθεστώς. Το μέτρο αρχικά λειτούργησε εξυγιαντικά, εν συνεχεία όμως, επειδή το κράτος αδυνατούσε να ελέγξει το ήθος των καταγγελλόντων, άρχισαν να πολλαπλασιάζονται οι καταγγελίες από ανθρώπους που είχαν προσωπική εμπάθεια ή ευτελείς οικονομικές διαφορές ή ακόμα συμπλέγματα κατωτερότητας απέναντι σε ανθρώπους που θεωρούσαν εξουσία. **Κλειδί Β:** Άνοίγει ο ασκός του Αιόλου για τη διάβρωση του δημοκρατικού πολιτεύματος εκ των έσω με συνεχή ποινικοποίηση της πολιτικής ζωής. Σε αυτόν κυρίαρχα τον λόγο αποδίδει η Claude Mosse το τέλος της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Κόμβος Γ: Σε όλον τον παραλογισμό της εποχής έρχεται ένας Σωκράτης να συνομιλήσει με τον απλό λαό στην Αγορά και να εκλαϊκεύσει φιλοσοφίες ζωής που θα μπορούσαν να γίνουν κατανοητοί από το φούρναρη ως τον αγγειοπλάστη. Το να διδάσκει κάποιος δωρεάν στάθηκε προκλητικό για τους διδάκτορες της εποχής, ακόμα πιο παρερμηνευμένες στάθηκαν οι διδαχές του για κάποιους από τους μαθητές του που αδυνατούσαν εντεταλμένα ή όχι να καταλάβουν τη διδασκαλία του. **Κλειδί Γ:** Άνοίγει η πόρτα της φυλακής και του θανάτου για έναν άνθρωπο ανιδιοτελή, ο οποίος μάλιστα καταγγέλλεται από τους Άνυτο, Μέλητο και Λύκωνα. Επίκεντρο της κατηγορίας; Η σπορά καινών δαιμονίων(θρησκειών)- για τον Σωκράτη αφορούσε τη φωνή της συνείδησης-και η δημιουργία φαύλων προσωπικοτήτων με διδασκαλία σε κάποιους που είχαν διατελέσει μαθητές του όπως ο Κριτίας και ο Αλκιβιάδης.

Αποτέλεσμα; Η συνεχής πτώση των αξιών και η διάχυση κλίματος καχυποψίας απέναντι σε κάθε Αρχή, στρατιωτική, Πολιτική ή Εκπαιδευτική. Η άλωση και κυρίως η διάβρωση των ηθών οδήγησε σε μια συναισθηματική απογοήτευση και μία χαλάρωση της πνευματικής εγρήγορσης, αποδυναμώνοντας την άμυνα απέναντι σε πάσης φύσεως εχθρούς που δεν θεωρούνται πλέον εχθροί αλλά από μηχανής θεοί που θα έδιναν μια κάποια λύση. Η ελληνική Δημοκρατία όμως πλέον είχε εκπέσει...ανεπιστρεπτί.

Η όποια ερμηνεία των πυξίδων για την περιήγηση στους σημερινούς κόμβους εναπόκειται στη δική

σας πνευματική διαύγεια και ψυχική σταθερότητα. Και οι όποιες αναγωγές επίσης. Οι καιροί επαναλαμβάνονται: Ευκαιριακά, συγκυριακά και επικαιρικά για να μας αφυπνίζουν από το εικονικό μας οχύρωμα.